

КОРУПЦІЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Анотація. У тезах розглянуті прояви корупції у медичній сфері та запропоновані деякі заходи подолання негативних наслідків цього явища.

Ключові слова: корупція, медичне обслуговування, реформа.

Аннотація. В тезисах рассмотрены проявления коррупции в медицинской сфере и предложены некоторые меры преодоления негативных последствий этого явления.

Ключевые слова: коррупция, медицинское обслуживание, реформа.

Annotation. The theses examined the manifestations of corruption in the medical field and proposed some measures to overcome the negative consequences of this phenomenon.

Keywords: corruption, medical care, reform.

Корупція є одним з негативних чинників, виступає суттєвою перешкодою розбудови правової держави і громадянського суспільства в Україні та демократичним перетворенням, успішній реалізації реформ. Корупція проникла майже у всі сфери суспільного життя. На жаль, не є виключенням і галузь охорони здоров'я.

У статті 49 Конституції України проголошено право кожного громадянина на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування, причому у державних та комунальних закладах така допомога має надаватися безоплатно. Проте більшість пацієнтів змушені у той чи інший спосіб оплачувати медичні послуги у вигляді «подяки», внесків до благодійних фондів тощо. З огляду на це, проблема наявності неформальних платежів в медицині потребує від держави ефективних кроків щодо подолання цього негативного явища.

У кримінологічній науці дослідженню питання корупції присвятили свої роботи такі вчені, як Ю.М. Антонян, В.В. Голіна, Б.М. Головкін, В.М. Дрьомін, А.П. Закалюк, О.М. Костенко, В.В. Лунєєв, Т.В. Мельничук, В.В. Пивоваров, О.Ю. Шостко та інші.

За їх твердженнями, корупція - багатогранне поняття, що включає в собі безліч аспектів економічного, правового, політичного характерів. Тому багато хто з дослідників називають це явище кримінологічним, хоча дехто вказує, що корупція - поняття не стільки правове, скільки соціальне і моральне. Б.М. Головкін визначає поняття корупційної злочинності у митній сфері як систему корупційних злочинів і злочинів, пов'язаних з корупцією, що вчиняються посадовими (службовими) особами митних органів ДФС України при застосуванні законодавства з питань державної митної справи у відносинах і особами, які переміщують товари і транспортні засоби через піший кордон, а також при взаємодії з іншими органами держави, що забезпечують митну діяльність [2, с. 285].

Результати соціологічного дослідження Київського міжнародного інституту соціології, проведеного з 28 серпня по 24 вересня 2018 року у 109 населених пунктах України, свідчать, що більшість громадян України вважає, що саме корупція є загрозою незалежності України. Таку думку висловили 56,8% опитаних [3].

Дослідження міжнародної компанії PricewaterhouseCoopers, яка спеціалізується у сфері консалтингу та аудиту, показало, що за останні два роки рівень корупції в Україні значно зріс і загалом вона перевищує світову майже втричі. Згідно з результатами дослідження, рівень хабарництва та корупції в українських організаціях зріс до 73% у 2018 році у порівнянні з 56%, які були зафіксовані у 2016-му [5].

Отже, корупція в Україні посідає одне з перших місць серед значної кількості проблем країни. За даними окремих досліджень, рівень корупції у сфері охорони здоров'я є одним з найвищих. Цьому сприяють: недосконала медична освіта, низький професійний рівень медичних працівників, погане технічне забезпечення, недостатнє фінансове забезпечення та мізерна заробітна плата лікарів, наявність проблем, пов'язаних з медичною етикою.

Наприкінці грудня 2017р. Президент України підписав закони «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» та «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості», які започаткували медичну реформу, результатом якої мала б бути якісна та своєчасно надана медична допомога. Але докорінно змінити функціонування медичної сфери поки що не вдалося, і не останню роль в цьому відіграли саме корупційні складові, такі як: виписка «потрібних» ліків, псеводіагнози, продаж заборонених засобів, підробка довідок, надання/отримання неправомірної вигоди, нецільове

використання коштів, «добровільні» благодійні внески.

Бюджетні показники, що виділяються на медицину, з кожним роком зростають, проте корупція у цій сфері не зменшується. В проекті бюджету на 2019 рік збільшено видатки на медицину. У порівнянні з 2018 роком це плюс 9,3 мільярда, а загалом 92,3 мільярда гривень, що на 10% більше, ніж у попередньому році[1]. Однак успіх реформи і процвітання галузі – це не лише прийняття законів, у першу чергу, це професійна кадрова політика і професійні фахівці.

З огляду на це вирішити вказане можуть проведення наступних заходів:

1. Реальне забезпечення гідного рівня оплати праці медичним працівникам;
2. Заснування об'єктивного контролю за використанням бюджетних коштів та проведення фінансової звітності;
3. На законодавчому рівні закріпити особливість збору надходжень у благодійні фонди і розробити механізми підзвітності та прозорості щодо сум надходжень та шляхів використання коштів, що є благодійними, на офіційних інформаційних ресурсах у відкритому доступі;
4. Проведення широкої інформаційної кампанії, спрямованої на підвищення обізнаності пацієнтів про їх права, інформування про існування проблеми неформальних платежів у закладах охорони здоров'я.

Таким чином, корупція в медичній сфері свідчить про дискримінацію громадян за їхнім соціальним статусом, чим порушує конституційний принцип рівності та загальнодоступності послуг. Також викликає нарікання на неефективність державних інститутів та нездатність реформ вирішувати найважливіші проблеми громадян. У процесі подолання негативних наслідків цього явища важливе значення набувають механізми запобігання корупції та цілеспрямоване формування масової правової свідомості.

Список використаних джерел:

1. Державний бюджет України 2019: головні цифри. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://24tv.ua/byudzhzet_2019_ukrayini_golovni_tsifri_derzhavnogo_byudzhetu_ukraini_na_2019_rik_n1033551
2. Головкін Б. М. Поняття корупційної злочинності в митній сфері // Традиції та новачії юридичної науки: минуле, сучасність, майбутнє : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 трав. 2017 р.). : у 2 т. – Одеса, 2017. – Т. 2. – С. 285–287.
3. Українці вважають корупцію найбільшою загрозою незалежності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-olytics/2566933-ukrainci-vvazaut-korupciu-najbilsou-zagrozou-nezaleznosti.html>
4. Як за 2 роки зріс рівень корупції в Україні: невтішні цифри. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://24tv.ua/yak_za_2_rocki_zris_riven_koruptsiyi_v_ukrayini_nevtishni_tsifri_n987914

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.9:328.185(477)

A43

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутепов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

A43 **Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.**
наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7

ISBN 978-966-937-540-7

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018